

چرا امام کاظم^(ع) دست به تشکیل دولت سایه زد؟

گفت وگویی خراسان با حجت الاسلام محمد رضایی تهرانی، استاد حوزه و دانشگاه درباره راهبردهای ویژه امام هفتم(ع)

برای مقابله با دسیسه های دشمنان داخلی و خارجی

حلاجیان / نوائیان - دوران امامت امام موسی کاظم(ع) از چند منظر حائز اهمیت است؛ نخست آن که شرایط سیاسی نسبت به دوران دو امام قبلی، دچار تغییر اساسی شد و بنی عباس توانسته بودند با سرکوب همه مخالفانشان، قدرت خود را مستقر کنند و در واقع، به اوج اقتدار خود برسند؛ اقتداری که بر اساس خونریزی و کشتار استوار شده بود. دوم آن که شرایط برای فعالیت شیعیان و انتشار آموزه های اهل بیت(ع) دچار محدودیت شد؛ با وجود فعالیت های علمی امام کاظم(ع) و پرورش شاگردان مبرز، دیگر شاهد جلسات درس گسترده ای که در زمان امام باقر و امام صادق علیهما السلام برقرار بود، نیستیم و این مسئله، ریشه در همین محدودیت های گسترده و سیاست توأم با خشونت عباسیان نسبت به ائمه شیعه(ع) داشت. دیگر این که امام کاظم(ع) در دوران امامت خود ناچار به تقابل با دو جبهه بود؛ جبهه نخست که باید آن را جبهه خارجی بدانیم، مقابله با عباسیان و سیاست های ضد اسلامی آن ها را شامل می شد و جبهه دوم که باید آن را جبهه داخلی بدانیم، رویارویی با ادعاهایی مانند ادعای امامت از سوی برادر امام، یعنی عبد... بن جعفر مشهور به عبد... افضح بود که پس از شهادت امام صادق(ع)، مدعی این مقام شد و در دسر های بسیاری را به وجود آورد. در سالروز شهادت مظلومانه امام موسی کاظم(ع)، قصد داریم سیره مبارزاتی آن حضرت را در برخورد با دو جبهه ای که از آن سخن گفتیم، بررسی کنیم. به همین دلیل، با حجت الاسلام والمسلمین محمد رضایی تهرانی، استاد حوزه و دانشگاه هم صحبت شدیم. او در سخنانش، ضمن اشاره به ابعاد مختلف سیره مبارزاتی امام هفتم(ع)، از راهبرد «دولت سایه» که توسط آن حضرت برای کاهش اثر اقدامات بنی عباس در جامعه اسلامی اتخاذ شده بود، سخن گفت.

دوران امامت امام کاظم(ع)، نسبتاً طولانی و حدود ۳۵ سال است. آن حضرت در این دوران طولانی، با چه مشکلات و چالش هایی

روبرو شد و با اتخاذ چه سیاست هایی توانست شیعیان را از این گذرگاه صعب العبور تاریخی بگذراند؟

همان طور که اشاره کردید، امام کاظم(ع) در میان ائمه معصومین(ع) یکی از طولانی ترین دوره های امامت را داشته اند. این دوران، با عصر اقتدار خلافت عباسی و حکومت خلفای سفاکی مانند منصور دوانیقی، مهدی، هادی و هارون همزمان است؛ البته بخش بیشتر دوران امامت آن حضرت، در زمان حکومت هارون عباسی می گذرد. نخستین مشکلی که امام(ع) هم با آن روبرو می شود، درست بعد از شهادت پدر بزرگوارش، امام صادق(ع) رخ می دهد. منصور دوانیقی که امام ششم(ع) را به شهادت رسانده، به دنبال جانشین ایشان بود تا او را هم به شهادت برساند و به زعم خودش، مشکل برپوط به ائمه شیعه(ع) را حل کند. منصور به سلیمان، والی مدینه، نامه نوشت که وصی امام صادق(ع) را پیدا کند و نقشه به شهادت رساندن او را بکشد. سلیمان به ظاهر برای تسلیت گفتن به

خاندان امام صادق(ع)، به بیت آن حضرت رفت و راه باره وصی ایشان پرسید؛ وقتی وصیت نامه را آوردند، دید که امام پنج نفر را وصی خودش قرار داده است که یکی از آن ها شخص سلیمان، حاکم مدینه و دیگری منصور است! البته در این وصیت، نام حمیده خاتون، مادر امام کاظم(ع) و همچنین، نام موسی بن جعفر(ع) هم آمده بود؛ اما چنین تدبیری، اجرای آن نقشه شوم را غیر ممکن کرد. با این حال، در همان ابتدای کار، مشکلات دیگری هم وجود داشت؛ عبد... افضح، برادر بزرگتر امام کاظم(ع)، داعیه امامت داشت و حتی توانسته بود تعدادی از شیعیان را هم فریب دهد و به سوی خودش بکشد. امام(ع) کوشید با نصیحت و ارائه ادله و برهان، برادر را از مسیری که در پیش گرفته بود باز دارد. البته عبد... عمر زبادی هم نکرد و نقل است که حدود ۷۰ روز بعد از شهادت امام صادق(ع) در گذشت. بیشتر پیروان او هم، وقتی بی مایگی و کم دانشی عبد... را دیدند، از او رویگردان شدند و به امام کاظم(ع) پیوستند و بخش اندک باقی مانده هم،

بعد از درگذشت عبد...، به موسی بن جعفر(ع) ملحق شدند. **مواردی که به آن ها اشاره کردید، بیشتر مربوط به مشکلات و چالش های پیش روی امام کاظم(ع) در جبهه داخلی بود. چنان که مستحضرید، بخش مهمی از مبارزات آن حضرت، مربوط به عرصه مبارزه با خلفای جائر عباسی است. در این زمینه امام کاظم(ع) از چه راهبردی استفاده می کرد؟**

نخستین راهبردی که امام کاظم(ع) در پیش گرفت، تداوم همان منشی و سیره پدر و جد بزرگوارش، یعنی امام باقر و امام صادق علیهما السلام بود. موسی بن جعفر(ع) هر چند محدودتر از دو امام قبلی، اما با شدت و حدّت به امر آموزش و تربیت شاگردان مبرز اهتمام داشت. موضوع دیگری که به عنوان یک راهبرد بسیار مهم، برای نخستین بار توسط امام کاظم(ع) مورد توجه قرار گرفت و به صورت بسیار گسترده ای تحت مدیریت آن حضرت در عرصه سیاسی و اجتماعی عمل می کرد، ایجاد شبکه ای از یاران

دومین مرکز «ویزا سنتر کشور» در مشهد مقدس افتتاح شد

ریترناژ آگهی

نیز مرکز بین‌المللی افغانستانی ها هستند، حسینی‌علی اصغر(ع) ایشان منشأ برکات زیادی در منطقه طرحه است و خوشحالم که شاهد رشد و توسعه مجموعه تحت مدیریت ایشان هستم.

وی با اشاره به دیگر اقدامات برجسته این خیر ارجمند افزود: در همین روز همزمان در استان قزوین شهرستان تاکستان مجموعه پناهگاه شبانه حضرت علی اصغر(ع) نیز که توسط ایشان احداث شده افتتاح شد. همچنین این خبر برجسته اردوگاه پناه جوانان افغانستانی در منطقه نیمروز استان سیستان و بلوچستان را نیز در دست احداث دارد، حجه الاسلام ایزدی با بیان اینکه خدمات مؤثر ایشان همواره سبب خیر و برکت بوده است، ادامه داد: افتتاح این مرکز سبب بروز آثار مثبت در توسعه منطقه توریستی طرحه و شاندیز خواهد بود، شهرستان بینالود ظرفیت رشد و سرمایه گذاری فراوانی دارد و امیدواریم افتتاح مرکز ویزا سنتر در طرحه مشهد نقش مهمی در تحولات این شهرستان داشته و زمینه های جذب سرمایه گذاری بیشتر را فراهم آورد.

شایان ذکر است مرکز ویزا سنتر همه روزه از ساعت ۸ صبح تا ۱۶ آماده ارائه خدمات به هموطنان ایرانی و اتباع افغانستانی و سایر کشورها می باشد. هموطنان ایرانی و اتباع محترم افغانستانی و سایر کشورها می توانند برای دریافت اطلاعات بیشتر از خدمات این مرکز با شماره تلفن های این مرکز در تماس باشند.

وی ادامه داد: این رویداد از آن جهت مهم است که در شرایط فعلی کشور و فرمز شدن نقشه کروناویس اکثر شهرها از جمله تهران، نیازی به حضور در تهران و مراجعه به سفارتخانه نبوده و تمامی خدمات رواید از جمله جمع آوری اطلاعات بیومتریک مانند: انگشت نگاری، عکس و سایر امور مربوط به اخذ روایدید کشور های جهان در این مرکز انجام می شود. ولی زاده ضمن ابراز خرسندی از افتتاح این مرکز گفت: قطعاً هموطنان ساکن در استان های دیگر کشور متقاضی استفاده از خدمات این مرکز در مشهد خواهند بود تا علاوه بر زیارت امام هشتم شیعیان(ع)

نیز در مرکز ویزا سنتر مشهد انجام می پذیرد، بیان کرد: از دلایل افتتاح این مرکز در شهر مقدس مشهد، وجود بارگاه مطهر حضرت علی ابن موسی الرضا(ع) به عنوان یک ظرفیت عظیم معنوی و زیارتی و سایر قابلیت های فرهنگی و گردشگری آن و نیز مشکلات هموطنان برای رفت و آمد به تهران برای دریافت روایدید بود تهیه بلیت، رزرو هتل، صدور بیمه مسافرتی از سایر خدمات قابل ارائه در این مرکز می باشد. مدیر داخلی ویزا سنتر با بیان اینکه با توجه به حضور و رفت و آمد تعداد قابل توجهی از اتباع کشور افغانستان به مشهد مقدس این مرکز برای رفع

تهیه ویزا یکی از مقدمه های ضروری پیش از سفر به خارج است و به دلایل مختلف ممکن است انجام آن برای متقاضیان دشوار باشد. روزانه عده زیادی برای اهداف مختلف مانند گردشگری، تجارت، تحصیل و ... قصد سفر به اقصی نقاط جهان را دارند و به همین منظور پیش از سفر باید برای دریافت ویزا اقدام کنند. در این میان شرکت هایی به نام مراکز خدمات ویزا مانند «ویزا سنتر» در این زمینه برای تسهیل روند دریافت ویزا به منظور کاهش حجم مراجعه مستقیم به سفارت خانه ها آغاز به فعالیت کردند. مرکز ویزا سنتر تنها مرکز ارایه دهنده خدمات در تهران بود که به تازگی به منظور سهولت در دسترسی هم وطنان شاهد شعبه دیگری از این مرکز در شهر مقدس مشهد نیز هستیم. «ویزا سنتر» با فعالیت در سطح ملی و بین المللی در واقع با برعهده گرفتن بخشی از فعالیت های داخلی کنسولگری و سفارتخانه ها باعث کاهش حداکثری اتلاف زمان و هزینه و در عین حال تسریع فرآیند صدور ویزا می شود.

مدیر داخلی ویزا سنتر مشهد با اشاره به اینکه مشهد مقدس، پس از تهران دارای اولین مرکز ویزا سنتر در بین استان های کشور شد، گفت: مرکز ویزا سنتر مشهد ضمن فعالیت در سطوح ملی و بین المللی

رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی دفاتر مسافرتی گفت: قطعاً هموطنان ساکن در استان های دیگر کشور متقاضی استفاده از خدمات این مرکز در مشهد خواهند بود تا علاوه بر زیارت امام هشتم شیعیان(ع) در محیطی امن در سریعترین زمان ممکن روایدید خود را دریافت کنند.

مشکلات توریستی، گذرنامه ای، ترانزیتی و ویزایی این اتباع پیگیری و اقدام می کند، خاطر نشان کرد: این مرکز در حال حاضر ظرفیت ارائه خدمات روزانه به ۶۰ نفر از متقاضیان روایدید کشورهای جهان را دارا است. در ادامه مراسم افتتاحیه رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی دفاتر مسافرتی پس از بازدید از بخش های مختلف تخصصی مرکز اظهار کرد: افتتاح دومین مرکز ویزا سنتر کشور در مشهد مقدس اتفاق مبارکی است. سعید ولی زاده گفت: افرادی که متقاضی اخذ روایدید خارج از کشور هستند از این پس علاوه بر زیارت حرم مطهر علی ابن موسی الرضا(ع) می توانند این خدمات را در شهر مشهد دریافت کنند.

مشهد» مراجعه کنند و وظیفه اصلی این شرکت ها تسهیل و تسریع دریافت روایدید از کشورهای مختلف است. تا این زمان مرکز ویزا سنتر تهران اینگونه خدمات را ارائه می کرد که خوشبختانه شعبه ای از این مرکز در مشهد آغاز به کار کرده است. وی افزود: اولین مرکز ویزا سنتر در خارج از پایتخت ایران در مشهد مقدس پایتخت معنوی کشور شروع به کار کرده و این مرکز روند صدور روایدید کشورهای عضو اتحادیه اروپا (شینگن) و سایر کشورهای جهان را پیگیری و عملیاتی می کنند. مدیر داخلی ویزا سنتر مشهد با اشاره به اینکه یکی از مهمترین مراحل اخذ روایدید در مرحله انگشت نگاری است که این خدمت